

Nr 49.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 1 november 1940 (nr 924) med särskilda bestämmelser angående patent vid krig eller krigsfara m. m., dels ock Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en den 8 februari 1947 avslutad internationell överenskommelse rörande bibehållande och återställande av rättigheter på den industriella äganderättens område, m. m.

Genom en den 24 januari 1947 dagtecknad proposition, nr 35, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 1 november 1940 (nr 924) med särskilda bestämmelser angående patent vid krig eller krigsfara m. m.

Vidare har Kungl. Maj:t genom en den 16 maj 1947 dagtecknad proposition, nr 292, under åberopande av denna proposition bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll samt med överlämnande av texten, jämte översättning därav till svenska språket, till en den 8 februari 1947 avslutad internationell överenskommelse rörande bibehållande och återställande av rättigheter på den industriella äganderättens område, vilka berörts av det andra världskriget, jämte slutprotokoll, *dels* äskat riksdagens godkännande av överenskommelsen jämte slutprotokollet, *dels ock* — med återkallande av nyssnämnda proposition nr 35 — föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen nr 292 fogat förslag till lag om återställande i vissa fall av rätt till patent, mönster eller varumärke m. m.

I fråga om ordalydelsen av överenskommelsen jämte tillhörande slutprotokoll hänvisas till propositionen nr 292.

Det vid denna proposition fogade lagförslaget är av följande lydelse.

L a g

om återställande i vissa fall av rätt till patent, mönster eller varumärke m. m.

Härigenom förordnas som följer.

Återupptagande av ansökning och återupprättande av skydds rätt m. m.

1 §.

Har ansökning om patent, om registrering av mönster eller varumärke eller om förnyelse av varumärkesregistrering, som gjorts före den 1 juli 1947, för-

klarats förfallen eller avslagits genom beslut som vunnit laga kraft i anledning av att sökanden ej iakttagit vad i 8 § förordningen angående patent, 8 § lagen om skydd för vissa mönster och modeller eller 5 eller 9 § lagen om skydd för varumärken föreskrives i fråga om talan mot patent- eller registreringsmyndighetens beslut; eller

har före nämnda dag gjord patentansökning antingen avförts enligt 5 § andra stycket eller 6 § andra stycket förordningen angående patent och i lagrummet stadgad tid för återupplivning gått till ända eller ock avförts jämlikt 7 § fjärde stycket samma förordning;

då äge sökanden eller hans rättsinnehavare, såframt den frist som skolat iakttagas utgått efter den 31 augusti 1939 men före den 30 juni 1948, få ansökningen återupptagen genom att senast sistnämnda dag fullgöra vad för ärendets fullföljande erfordrats.

2 §.

Återupptagen ansökning skall anses gjord å den ursprungliga ansöknings-tiden.

Vad som är stadgat om patentintrång skall ej äga tillämpning å utnyttjande, som skett efter det patentansökning förklarats förfallen, avslagits eller avförts men innan den återupptagits.

Patent, som meddelats på grund av återupptagen patentansökning, vare ej heller i övrigt gällande mot någon som, efter det ansökningen förklarats förfallen, avslagits eller avförts men före den 1 januari 1947 och innan vad som fordras för dess återupptagande blivit iakttaget, i god tro varit i utövning av den patenterade uppfinningen inom riket eller för sådan utövning där vidtagit väsentliga åtgärder.

Vad i föregående stycke är stadgat om patent skall äga motsvarande tillämpning å mönster, som registrerats på grund av återupptagen ansökning om sådan registrering.

3 §.

Har patent efter den 31 augusti 1939 men före den 30 juni 1948 förfallit på grund av uraktlåtenhet att erlægga sådan förhöjd årsavgift som omförmäles i 11 § förordningen angående patent, eller har skydd för registrerat varumärke upphört på grund av uraktlåtenhet att under nämnda tid förnya registreringen enligt 9 § lagen om skydd för varumärken, äge den förutvarande patent- eller varumärkeshavaren eller hans rättsinnehavare få skydds-rätten återupprättad genom att senast den 30 juni 1948 inkomma med den eller de ej förut guldna avgifter, som tidigare skolat med stadgad förhöjning erläggas, samt, där fråga är om varumärkesförnyelse, i övrigt fullgöra vad tidigare skolat iakttagas. Vad sålunda stadgas om patent äge tillämpning endast om den ursprungliga giltighetstiden för patentet icke gått till ända när åtgärd för återupprättande vidtogs.

Återupprättas patent, skall jämväl tilläggsopatent till detsamma återupprättas, om den förutvarande innehavaren av tilläggsopatentet eller hans rättsinnehavare senast den 30 juni 1948 hos patentmyndigheten framställer begäran härom.

4 §.

Återupprättas patent eller skydd för varumärke, skall i fråga om skyddstiden och skyldigheten att utöver vad i 3 § sägs erlägga avgifter så anses, som hade skydds-rätten varit gällande utan avbrott, därvid i fråga om varumärke förnyelse av registreringen skall anses hava skett vid utgången av den föregående registreringsperioden.

Patentår, för vilket avgift icke enligt 3 § behöver erläggas, när åtgärd för återupprättande vidtages, och som börjat före patentets återupprättande eller inom tre månader därefter, skall, såvitt angår erläggande av därå belöpande avgift, anses börja först vid utgången av sistnämnda tid; dock att för patentår, som eljest skolat börja senast å den dag, då åtgärd för återupprättande vidtogs, avgift skall, även om den inbetalas före patentårets början sådan denna nu blivit bestämd, utgå med förhöjning, varom i 11 § förordningen angående patent stadgas.

5 §.

Vad som är stadgat om patent- eller varumärkesintrång skall ej äga tillämpning å utnyttjande, som skett efter det skyddet upphört men innan det återupprättats.

Återupprättat patent vare ej heller i övrigt gällande mot någon som, efter det patentet förfallit men före den 1 januari 1947 och innan vad som fordras för dess återupprättande blivit iakttaget, i god tro varit i utövning av den patenterade uppfinningen inom riket eller för sådan utövning där vidtagit väsentliga åtgärder.

6 §.

Patent- eller registreringsmyndigheten skall göra anteckning om återupprättande av skydds-rätt i vederbörligt register och införa kungörelse därom i allmänna tidningarna. Sådan kungörelse skall jämväl införas vid återupptagande av patentansökning, om tidigare jämlikt 7 § sista stycket förordningen angående patent i allmänna tidningarna kungjorts, att ansökningen blivit slutligt behandlad utan att leda till patent.

Har genom beslut som vunnit laga kraft förklarats, att återupptagande av ansökning eller återupprättande av skydds-rätt ej kan ske, skola enligt 1 eller 3 § erlagda avgifter återbetalas.

7 §.

Vid bedömande av talan, som efter ikraftträdandet av denna lag anhängiggöres enligt 15 § förordningen angående patent, skall tiden från och med den 1 september 1939 till och med den 30 juni 1947 icke medräknas i den tid av tre år som i nämnda paragraf sägs; och skall denna tid vid bedömande av sådan talan aldrig anses hava gått till ända före den 1 juli 1949.

8 §.

Vad ovan i 1—7 §§ stadgats skall äga tillämpning i fråga om ansökning av svensk medborgare och skydds-rätt som innehaves eller, då skydds-rätten förföll, innehades av svensk medborgare.

Konungen äger, under förutsättning av ömsesidighet eller om eljest särskilda skäl föranleda därtill, förordna, att nämnda bestämmelser skola, helt eller delvis, gälla till förmån för medborgare i främmande stat; och må Konungen därvid, om särskilda omständigheter föreligga, utsträcka de i 1 och 3 §§ fastställda sluttiderna med högst sex månader.

Med medborgare i viss stat likställes den som där är bosatt eller äger ett verkligt industri- eller handelsföretag.

Förlängning av prioritetstid.

9 §.

Konungen äger, under förutsättning av ömsesidighet eller om eljest särskilda skäl föranleda därtill, förordna om förlängning av den prioritetstid av högst tolv månader, som avses i 25 § 1) förordningen angående patent, eller den prioritetstid av högst sex månader, som avses i 20 § lagen om skydd för vissa mönster och modeller eller 16 § 5) lagen om skydd för varumärken, såframt prioritetstiden börjat löpa före den 1 januari 1947 och ej gått till ända före den 1 september 1939. Förlängning må ej ske för längre tid än till och med den 31 december 1947 och må ej stadgas till förmån för annan sökande än den som hos patent- eller registreringsmyndigheten här i riket framställt anspråk på förlängd prioritetstid på sätt och inom tid som i förordnandet bestämmes.

Då särskilda omständigheter föreligga, må Konungen utsträcka den i första stycket fastställda sluttiden med högst sex månader.

10 §.

I fråga om patent eller skydd för mönster, som meddelats på grund av ansökning för vilken förlängd prioritetstid enligt 9 § tagits i anspråk, skall den skyddstid, som är stadgad i 10 § förordningen angående patent eller 11 § lagen om skydd för vissa mönster och modeller, anses börja med utgången av den ordinära prioritetstiden.

Patent, som meddelats på grund av sådan ansökning, vare ej gällande mot den som, innan ansökningen inkommit och före den 1 januari 1946, här i riket i god tro sökt patent å samma uppfinning eller mot dennes rättsinnehavare, såframt utomordentliga, av krig föranledda förhållanden hindrat eller försvårat för honom att före förstnämnda ansökning utöva uppfinningen inom riket eller för sådan utövning där vidtaga väsentliga åtgärder.

Gemensam bestämmelse.

11 §.

De närmare föreskrifter som erfordras för tillämpning av denna lag meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1947.

Propositionerna hava hänvisats till lagutskott och vid gemensamt sammanträde med lagutskotten tilldelats första lagutskottet.

I fråga om de skäl som anförts till stöd för förslagen får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionerna.

I februari detta år hölls i Neuchâtel i Schweiz en internationell konferens i syfte att nå en enhetlig reglering av vissa spörsmål på det industriella rättsskyddets område, vilka föränletts av det andra världskriget. Konferensen hade sammankallats av den internationella byrån i Bern till skydd för den industriella äganderätten, vilken är centralorgan för den mellan Sverige och de flesta andra kulturländer bestående internationella unionen i detta syfte (den s. k. Parisunionen eller patentunionen). Som resultat av förhandlingarna slöts den 8 februari 1947 mellan vissa av staterna den i propositionen nr 292 intagna överenskommelsen rörande bibehållande och återställande av rättigheter på den industriella äganderättens område, vilka berörts av det andra världskriget, jämte tillhörande slutprotokoll och tilläggsprotokoll. Överenskommelsen jämte slutprotokollet undertecknades för Sveriges del den 1 mars 1947 under förbehåll om ratifikation av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke. Övriga stater som undertecknat överenskommelsen äro Belgien, Brasilien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Libanon, Lichtenstein, Luxemburg, Marocko (franska zonen), Nederländerna, Nya Zeeland, Polen, Portugal, Rumänien, Schweiz, Storbritannien med Norra Irland, Syrien, Tjeckoslovakien, Tunis, Turkiet och Ungern.

Enligt överenskommelsen förbinda sig de fördragsslutande länderna att medgiva vissa förmåner för innehavare av rättigheter på det industriella rättsskyddets område. Överenskommelsen avser ej endast patent utan även mönster och varumärken. Artikel 1 i överenskommelsen rör prioritetstid, d. v. s. den tid under vilken den som sökt skydd i ett till Parisunionen hörande land åtnjuter skydd i de andra unionsländerna mot nyhetshinder och andra ansökningar. Denna tid, som i Sverige är tolv månader för patent samt sex eller fyra månader för mönster och varumärken, skall enligt överenskommelsen förlängas till den 31 december 1947, om den ej gått till ända den 3 september 1939 eller om den uppstått därefter.

Artikel 2 innebär i huvudsak, att det skall ges en allmän rätt att senast den 30 juni 1948 erlægga avgift eller eljest uppfylla föreskrift, vars iakttagande erfordras för att förvärva eller bevara skydds rätt och normalt skulle skett den 3 september 1939 eller senare. För svenskt vidkommande får detta främst den betydelsen, att i nämnda fall återställande skall ske av ansökningar och skyddsätter, som gått förlorade.

Artikel 5 betyder ur svensk synpunkt framför allt, att tiden den 3 september 1939—den 30 juni 1947 ej får räknas med, då det gäller att fastställa, om patenthavares underlåtenhet att utöva uppfinningen skall medföra att tvångslicens kan beviljas. Vidare innebär artikeln, att patent efter överenskommelsens ikraftträdande överhuvud taget ej kan drabbas av tvångslicens-påföljd före den 30 juni 1949.

Artikel 6 behandlar skyddet för godtroende tredje man. Det uttalas i första

stycket att, om han börjat utövning under tiden den 3 september 1939—den 31 december 1946, han får fortsätta utövningen, därvid i fråga om villkoren hänvisas till varje lands interna lagstiftning. Andra stycket ger en motsvarande utövningsrätt åt den som under tiden den 3 september 1939—den 31 december 1945 sökt patent å uppfinning, därest denne på grund av krigsförhållandena hindrats att igångsätta en utövning.

Beträffande överenskommelsens innehåll i övrigt hänvisas till propositionen nr 292.

Rörande frågan om ratifikation av överenskommelsen och om erforderlig lagstiftning i anslutning till densamma har av byråchefen i patent- och registreringsverket Å. von Zweigbergk utarbetats en den 20 mars 1947 dagtecknad promemoria, vilken fogats som bilaga vid propositionen nr 292.

Yttranden över promemorian jämte därvid fogat lagförslag ha efter remiss avgivits av kommerskollegium, patent- och registreringsverket, Sveriges industriförbund, svenska uppfinnareföreningen, svenska industriens patentingenjörers förening och svenska patentombudsföreningen. Kommerskollegium har vid sitt yttrande fogat utlåtanden från Stockholms handelskammare, handelskammaren i Göteborg och Skånes handelskammare.

De hörda myndigheterna och sammanslutningarna ha samtliga med undantag av industriförbundet, som ej tagit bestämd ståndpunkt i frågan, uttalat sig för en *r a t i f i k a t i o n* av den i Neuchâtel avslutade överenskommelsen. I flera av yttrandena har i samband härmed framhållits, att en anslutning, med därav följande beviljande i förhållande till utlandet av mer vidsträckta förmåner än hittills, visserligen medförde övervägande olägenheter för den svenska industrien. De skäl som från mera allmän synvinkel talade för överenskommelsens biträdande finge emellertid anses avgörande.

Vad angår det vid promemorian fogade *l a g f ö r s l a g e t* har detta i stort sett tillstyrkts i de avgivna yttrandena. Därvid har bl. a. framhållits, att de förefintliga möjligheterna att inom överenskommelsens ram begränsa dess ur svensk synpunkt ogynnsamma verkningar väl tillvaratagits. I samband härmed har även i ett par yttranden påpekats, att ett godtagande av förslagets bestämmelser i detta syfte varit en förutsättning vid tillstyrkande av överenskommelsens ratificerande.

I propositionen nr 292 framhålles att de förmåner som genom den i Neuchâtel träffade överenskommelsen beredas patenthavare och patentsökande äro mera vidsträckta än de förmåner, som kunna beviljas med stöd av lagen den 1 november 1940 (nr 924) med särskilda bestämmelser angående patent vid krig eller krigsfara m. m., och, framför allt, än de som medgivits i de med stöd av lagen utfärdade tillämpningskungörelserna. De huvudsakligaste skillnaderna i förhållande till vad nu gäller äro enligt propositionen — frånsett att överenskommelsen avser ej endast patent utan även mönster och varumärken — följande:

- 1) överenskommelsen lämnar ej möjlighet till den nuvarande begränsningen av fristförlängningen till sex (nio) månader;
- 2) materiell prövning, huruvida i det särskilda fallet svårighet förelegat

att på grund av krigsförhållandena iakttaga den vanliga fristen, kan enligt överenskommelsen ej ske;

3) möjligheten att besluta om tvångslicens vid underlåtenhet att utöva patenterad uppfinning är enligt överenskommelsen begränsad; och

4) enligt överenskommelsen torde däri stadgade förmåner bli tillämpliga i förhållande till betydligt flera stater än vad för närvarande är förhållandet.

Föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg, har i propositionen nr 292 erinrat om innehållet i överenskommelsen och om de verkningar en anslutning till denna enligt hans uppfattning skulle ha för det svenska näringslivet. I flera avseenden skulle olägenheter uppkomma, ehuru dessa icke vore av större betydelse. Departementschefen har härefter anfört bland annat följande.

»Om sålunda nackdelarna för det inhemska näringslivet av den ifrågasatta utvidgningen av förmånerna för utländska intressenter enligt min mening icke äro alltför betydande, kan dock icke bortses från att dessa olägenheter icke till fullo uppvägas av att motsvarande lättnader beviljas svenska intressen utomlands. Svenska patentsökande och patenthavare utomlands ha nämligen självfallet ej i lika hög grad lidit intrång av krigstillståndet. En avvägning ur begränsad svensk synpunkt skulle alltså närmast tala för att Sverige ställde sig utanför överenskommelsen. Enligt min mening kan man emellertid icke stanna härvid utan frågan måste bedömas ur en vidare synvinkel. Fler-talet stater av industriell betydelse torde komma att ansluta sig till överenskommelsen. Det lär vid sådant förhållande kunna befaras, att om Sverige icke biträder överenskommelsen, det nuvarande systemet med bilaterala avtal icke kan upprätthållas såvitt angår förhållandet till de fördragsslutande staterna. Dessa torde nämligen kunna förutses bli mindre benägna att träffa separata överenskommelser med de mera begränsade svenska förmånerna som grundval. I flera av yttrandena har vidare framhållits, att Sveriges goodwill i utlandet skulle lida avbräck, därest man avböjde att biträda överenskommelsen. Enligt min åsikt måste stor vikt fästas vid denna synpunkt. Sett på längre sikt torde åtgärder för upprätthållande av en dylik goodwill på ett område med så utpräglad internationell karaktär som det industriella rättskyddets vara till fördel även i det inhemska näringslivets eget intresse. De skäl som sålunda tala för en anslutning synes höra tillerkännas avgörande betydelse. Härtill bidrager även, att inom överenskommelsens ram kunna vidtagas ganska betydande åtgärder till skydd för inhemska intressen. Jag vill alltså förorda, att överenskommelsen jämte det därtill fogade slutprotokollet ratificeras från svensk sida. Däremot torde tillräcklig anledning icke föreligga att biträda jämväl det upprättade tilläggs slutprotokollet.

De regler av internationellt privaträttslig natur, vilka Sverige genom en anslutning till överenskommelsen förbinder sig att tillämpa, torde böra införlivas med den interna svenska rätten genom deras upptagande i en särskild lag. Denna bör emellertid kunna utgöra grundval för tillämpningsbestämmelser även i förhållande till stater, som stå utanför överenskommelsen. Med

hänsyn härtill bör åt lagen givas en allmängiltig karaktär. I lagen böra även upptagas erforderliga bestämmelser i de frågor, vilkas lösning i överenskommelsen överlämnats åt den interna rätten.

Det genom promemorian framlagda förslaget till lag i ämnet har utarbetats från nu angivna utgångspunkter. I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna och sammanslutningarna finner jag förslaget väl ägnat att läggas till grund för lagstiftning. Samtidigt som det fyller de i överenskommelsen uppställda kraven synas däri på ett tillfredsställande sätt ha utnyttjats förefintliga möjligheter att inom ramen av överenskommelsen tillgodose inhemska intressen. Jag kan alltså i allt väsentligt ansluta mig till förslaget samt får vad angår skälen till de särskilda bestämmelserna hänvisa till promemorian. I fråga om ett par punkter i förslaget vill jag dock, delvis i anslutning till de avgivna yttrandena, framhålla följande.

Patenttiden skall enligt förslaget, då förlängd prioritetstid tagits i anspråk, räknas från utgången av den ordinära prioritetstiden och icke från den faktiska ansökningen. En förkortning av den verkliga patenttiden skall alltså ske. I flera av yttrandena har framhållits, att denna bestämmelse vore av särskilt värde för den inhemska industrien. På grund av bestämmelsen kan det ej — såsom i motsvarande fall skedde efter första världskriget — inträffa, att den svenska industrien hindras att fritt utnyttja utländska uppfinningar å tid, då det på grund av den allmänna tekniska utvecklingen varit naturligt att så kunnat ske. Jag vill alltså tillstyrka bestämmelsen och finner ej skäl att, såsom i ett yttrande ifrågasatts, vidtaga någon jämkning i densamma. — — —

Den nya lagen torde böra träda i kraft den 1 juli 1947, från och med vilken dag 1940 års lag bör upphöra att gälla. I anslutning härtill torde den till innevarande riksdag avlåtna propositionen om förlängning av sistnämnda lag, vilken framlades före konferensen i Neuchâtel, böra återtagas.»

Lagrådet har granskat ett inom justitiedepartementet på grundval av promemorians förslag upprättat förslag till lag om återställande i vissa fall av rätt till patent, mönster och varumärke m. m. Den erinran lagrådet därvid framställt har beaktats i propositionen.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot propositionen nr 292. Genom denna proposition har Kungl. Maj:t även återkallat propositionen nr 35.

På grund härav får utskottet hemställa,

A) att riksdagen låter bero vid Kungl. Maj:ts återkallande av propositionen nr 35,

B) att riksdagen måtte *dels* godkänna den i propositionen nr 292 omförmälda internationella överenskommelsen rörande bibehållande och återställande av rättigheter på den industriella äganderättens område, vilka berörts av det andra

världskriget, jämte slutprotokoll, *dels ock* antaga det vid samma proposition fogade förslaget till lag om återställande i vissa fall av rätt till patent, mönster eller varumärke m. m.

Stockholm den 12 juni 1947.

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Westman, Ahlkvist, Ekströmer, Olofsson och Löthner, fru Sjöström-Bengtsson, herrar William Ohlsson och Annér;

från andra kammaren: herrar Rylander, Hedlund i Östersund, Olsson i Mellerud och Lindberg, fru Gustafson, herrar Gustafsson i Lekåsa, Svingningsson och Jonsson i Skutskär.
